

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 538/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen venäläisten kiinteistökaupoista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Peter Östman/kd ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 538/2022 vp:

Miten hallitus aikoo varmistaa, etteivät myydyt kiinteistöt ole uhka Suomen maanpuolustukselle ja

aikooko hallitus seurata EU:n ulkopuolisten toimijoiden kiinteistö- ja maakauppakohteiden jatkotoimintaa ja käyttötarkoitusta?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Puolustusministeriö vastaa kiinteistönomistuksen valvonnasta ja sitä kautta siitä, että Suomeen ei pääsisi syntymään sellaista omistusta, joka vaarantaa Suomen turvallisuutta. Tätä työtä tehdään lupaprosessin, valtion etuosto-oikeuden ja lunastuksen kautta yhteistyössä eri viranomaisien kanssa.

Mikäli lupaprosessissa olleella kiinteistöllä paljastuisi pian luvan myöntämisen jälkeen muuta toimintaa kuin mitä käyttötarkoituksen osalta on puolustusministeriölle ilmoitettu, on puolustusministeriöllä nk. lupalain perusteella oikeus vaatia luvan hakemista uudestaan, jolloin voidaan harkita, voidaanko uutta lupaa todellisuudessa harjoitettuun toimintaan myöntää. Tällaista tietoa poikkeavasta käyttötarkoituksesta saataisiin paikallisviranomaisilta tai joissakin tilanteissa myös aktiivisilta, naapurissa asuvilta kansalaisilta. EU:n ulkopuolisessa omistuksessa olevien kiinteistöjen seurantaa pyritään tehostamaan yhteistyössä eri viranomaisten kanssa. Aina uhka ei tule kuitenkaan vain EU:n ulkopuolisilta toimijoilta ja siksi on tärkeää valvoa kaikkea omistusta bulvaanien käytön näkökulmasta.

Kiinteistöjä pystyi ostamaan Suomessa vapaasti ilman valvontaa noin kahdenkymmenen vuoden ajan. Näihin kiinteistöihin voidaan tarvittaessa puuttua lailla kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi. Ministeriö, jonka toimialaan laissa mainitun edun turvaaminen kuuluu, valmistelee tarvittaessa lunastuspäätöksen.

Näin ollen puolustusministeriö voi käynnistää lunastuksen maanpuolustusta ja alueellista koskemattomuutta koskevilla tapauksilla.

Lunastuksen osalta on puolustusministeriön johdolla käynnissä valtioneuvostossa prosessityö, jossa yhtenäistetään ministeriöiden käytäntöjä mahdollisissa lunastustilanteissa sekä pyritään tunnistamaan tilanteita, joissa lunastus on tärkeää tehdä. Harkinta tehdään kuitenkin aina tapauskohtaisesti ja taustalla pitää olla lainsäädännön suomat mahdollisuudet.

Hallitus antoi 20. lokakuuta 2022 eduskunnalle esityksensä kiinteistöomistuksen valvontaa koskevan lainsäädännön kehittämisestä. Hallitus esittää tiukennuksia eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta annettuun lakiin, valtion etuosto-oikeudesta eräillä alueilla annettuun lakiin ja etuostolakiin.

Puolustusministeriö valmisteli kiireellisesti lainsäädäntöön sellaiset muutokset, jotka ehtivät vielä tällä vaalikaudella voimaan, jos eduskunta hyväksyy hallituksen esityksen.

Puolustusministeriö käynnisti marraskuun alussa selvityshankkeen, jossa tarkastellaan mahdollisuuksia kiinteistökaupan rajoittamiseksi kansalaisuuden perusteella ml. täyskielto ja otetaan kantaa kaupan rajoittamisen mahdollisuuksiin perustuslain valossa. Selvitys tulee tältä osin valmistumaan 19.12.2022.

Turvallisuusviranomaisten kohteiden suojaus on normaalikäytäntö ja riskiarvioita tehdään säännöllisesti. Riskiarvioihin kuuluu myös omien kohteiden ympärillä olevan omistuksen kartoittaminen. Siviilikohteiden osalta on tärkeää jatkaa niiden suojausta ja tunnistaa nykyistä paremmin myös niiden ympärillä olevaa omistusta. Myös CER-direktiivin kansallinen toimeenpano tuo tähän kysymykseen varmasti lisävelvoitteita, kun direktiivi velvoittaa kriittisen infrastruktuurin aiempaakin tarkempaa tunnistamista ja suojaamista. Hallitus siten tekee esitettyjen kysymysten osalta työtä monella eri rintamalla.

Helsingissä 8.11.2022

Puolustusministeri Antti Kaikkonen